

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. I. Quæ sint credenda necessitate medii, vel præcepti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

poterit assensum mysterii tanquam conclusionem inferre: imò homines rudes, etiam apprehensa auctoritate Divina, fortè tamen in eodem signo nondum agnoscunt connectionem cum mysterio: adeoque primùm pro posteriori per actum distinctum huic assentiuntur.

594. Ob. 7. Juxta nos, qui concessis præmissis in syllogismo negaret consequentiam, esset hæreticus: sed hoc non videtur dicendum: ergo. Confr. Qui in prima sua conversione primò affirmaret auctoritatem DEI per præmissas, & casu impediretur ab actu conclusionis, jam vi præmissarum subijceret intellectum Divinæ auctoritatis: ergo juxta nos acquireret habitum fidei: consequens est falsum; quia habitus fidei non infunditur adultis, antequam actus proprius illius sit elicitus: ergo. Resp. Hæc objectio, non tam impugnat hanc assertionem, quàm superius positam, quòd scilicet conclusio objectiva sit de fide: sed quidquid de hoc sit, retorqueo argumentum, in conclusione Theologica, qua infertur, e. g. Christum esse DEUM; nam qui in hac negaret consequentiam, eodem modo esset hæreticus. in forma. dist. ma. si negaret tantum consequentiam formalem, seu bonitatem syllogismi artificialem, esset hæreticus. neg. ma. si negaret consequentiam objectivam. conc. ma. & dist. sic mi. neg. conseq.

Ad confr. Vel talis primò conversus affirmaret auctoritatem DEI per actus fidei, vel tantum per alias præmissas. Si secundum: neque posset inferri ex istis actus fidei, nec talis acquireret habitum fidei; quia hic non infunditur ante actum proprium fidei: nec etiam sufficit quælibet subjectio intellectus ad fidem; alias, si post piam affectionem impediretur actus fidei, deberet tamen habitus infundi. Si primum: rursus est quæstio inter doctores, an habitus fidei infundatur ante gratiam, vel non: si non infunditur, res iterum est clara: si infunditur, & quidem post quemvis actum fidei, etiam tali infunditur: si autem exigitur certus actus, e. g. de DEO ut existente, remuneratore, vel punitore, non infunditur. Ex his dist. 1. conf. & mi. subf. ac neg. ult. conf.

QUÆSTIO II.

De Objectis Materialibus Fidei in Specie.

ARTICULUS I.

Quæ sint credenda necessitate medii, vel præcepti.

595. Dico 1. Ad salutem necessarius est adultis necessitate medii aliquis actus fidei formalis, seu nixus immediatè, & intrinsecè auctoritate DEI loquentis. ità omnes, adeò, ut Suarez de fide disp. 12. sec. 2. n. 5. dicat, hoc non posse absque errore in fide negari. Loquor autem in conclusione de

actu fidei; nam de habitu aliunde certum est, cum in hac providentia esse necessarium necessitate medii, adeò, ut sine eo nemo salvetur; nemo enim salvatur sine gratia, cui semper habitus Theologici, & morales infusi, sunt conjuncti. Probatur autem conclusio 1. ex multis Scripturæ textibus, quos vide apud eundem Eximium cit. modo section. n. 6. maxime verò ex illo ad Hebr. 11. v. 6. *Sine fide autem impossibile est placere DEO.* Tridentinum etiam sess. 6. c. 7. ait de fide: *Sine qua nulli unquam contigit justificatio.* & c. 8. ait: *Fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere DEO.* Idem fuse asserunt SS. Patres, Augustinus, Leo, Fulgentius, alique apud Suarez loc. modo cit.

Dico 2. Non sufficit fides tantum naturalis, aut latè dicta. Prob. Est damnata propositio 23. ab Innocentio XI. *Fides latè dicta, ex testimonio creaturarum, similive motivo, ad justificationem sufficit:* ergo requiritur fides strictè dicta, seu quæ resolvitur in testimonium DEI, & non in testimonium creaturarum, vel simile motivum inferius. Ulterius S. Paulus, postquam ad Hebræos. 10. v. 38. dixit: *Fustus autem meus ex fide vivit:* ut explicet, de quali fideliquatur, statim subjungit c. 11. v. 1. *Est autem fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium:* adeoque loquitur de fide supernaturali, & strictè dicta, quæ scilicet est fundamentum spei supernaturalis; hujus enim fundamentum est fides præstita revelationi, seu testimonio DEI, nobis æterna bona, & seipsum possidendum promittentis: & fides, quæ tendit in ea, quæ nondum apparent: de qua etiam fide paulò post addit Apostolus, sine ea impossibile esse placere DEO.

Sed & Tridentinum sess. 6. can. 3. de justificatione, sic definit: *Si quis dixerit, sine præveniente Spiritus Sancti inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pænitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, anathema sit:* ergo loquitur de fide supernaturali. Dum autem idem Concilium ead. sess. 6. agens de modo præparationis ad justificationem, ait, quòd eatenus homines ad eam disponantur, quatenus sunt credentes, vera esse, quæ divinitus revelata, & promissa sunt, planè indicat fidem, quæ requiritur, non esse qualemcunque latè dictam, sed nixam revelatione Divina.

596. Dico 3. Actus fidei ità necessarius est adultis, ut per se debeat elici reipsa, nec sufficiat elicitus in voto. ità cum communissima Suarez cit. disp. 12. de fide sec. 2. n. 12. Dixi per se; nam, si per accidens fieret, ut infans baptizatus abstraheretur inter barbaros, inter quos nihil de religione audiret, & aliquo exiguo tempore vivens post rationis usum, nihil contra legem naturalem graviter peccaret, atque sic moreretur, videntur Suarez, ibidem n. 10. Lugo, & Maurus, censere, talem non ut adultum;

tum, sed ut quasi infantem probabiliter salvandum. Prob. conclusio hac ipsa communissima auctoritate doctorum, qui textus Scripturæ explicant, de actu fidei reipsa elicto. Insuper doctores advertunt, Christum Marci 16. v. 16. dixisse: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit*: postea autem de sola fide subjunxisse: *Qui verò non crediderit, condemnabitur*: & ex his Domini verbis inferunt, magis necessariam esse fidem, quam baptismum: cumque hic sit necessarius, saltem in voto, illam necessariam esse reipsa. Iidem advertunt, S. Paulum ad Hebr. 11. ubi probat, fidei justificatos fuisse Patres antiquos, semper afferre exempla fidei reipsa elictæ, & non tantum habitæ in voto.

597. Confir. 1. ex Haunoldo l. 3. tr. 1. c. 8. n. 386. Si sufficeret fides in voto, tunc fides omnium articulorum fidei esset eodem modo necessaria (nam omnium fides est necessaria in voto, estque medium institutum ad salutem, adeoque omnium fides est necessaria necessitate medii in voto) sed hoc est falsum: ergo fides aliquorum debet esse necessaria necessitate medii reipsa, & non tantum in voto. mi. est clara; nam omnes Theologi faciunt discrimen inter articulos fidei, dicuntque, aliquorum fidem esse magis necessariam, quam aliorum: & vel maxime necessariam esse fidem articuli de DEO remuneratore, cujus fidei necessitatem specialiter commendat S. Paulus ad Hebr. 11. v. 6. dum ait: *Credere enim oportet accedentem ad DEUM; quia est, & inquirentibus se, remunerator sit*. Nec Theologi tantum volunt dicere, fidem unius articuli esse magis necessariam, quam alterius, necessitate præcepti: sed etiam esse magis necessariam necessitate medii. videri etiam potest Suarez de fide disp. 12. sec. 2. n. 12.

598. Dico 4. Fides explicita DEI, non tantum ut existentis, sed etiam ut remuneratoris supernaturalis, est adultis necessaria necessitate medii. ita omnes, maxime post Innocentium XI. damnantem hanc propositionem 22. *Non nisi fides unius DEI necessaria videtur necessitate medii, non autem explicita remuneratoris*. Infertur etiam hæc conclusio ex textibus, paulò antè citatis, quibus dicitur, credi debere de DEO, quòd sit, & quòd remunerator sit: item, fidem esse substantiam rerum sperandarum, scilicet à benignitate DEI remuneratoris. Ubi notat Suarez disp. 12. de fide sec. 3. n. 8. omnes auctores intelligere remuneratorem supernaturalem; quia ut talis est fundamentum spei, quæ tendit ad supernaturalia.

599. Ulterius notat idem Eximius cit. disp. 12. de fide sec. 3. n. 3. posse per fidem credi in DEUM verum, licet per ignorantiam inculpabilem aliquid falsum de illo per alium actum cogitetur; nam rustici ex invincibili ignorantia sæpe aliquid affingunt DEO, quod ei non competit: imò Theologi etiam circa prædicata DEI, maxime contingencia, sibi contrarii sunt: altera igitur eorum

pars debet falsi aliquid de eo opinari. Verum igitur DEUM credit, qui eum sub tali conceptu credit, ut discernat eum ab omni creatura, & insuper credat, eum esse esum summè perfectum, primum rerum omnium principium, summè sapiens, omnipotens, omniscium, cui summus cultus, & summa fides debetur. Per remuneratorem autem intelligitur DEUS summè providus, & justus, qui cuique juxta merita sua reddit mercedem: quin etiam veniam, gratiam, atque beatitudinem, dare paratus est: contra etiam ipsum offendentibus, infligere penas. Addo hic obiter, dici, DEUM cognosci ut *objectum naturale*, quatenus cognoscitur sub prædicatis, quæ naturali lumine possunt cognosci: sub aliis verò prædicatis, quæ ex supernaturali tantum illustratione agnoscuntur, dicitur, cognosci ut *objectum supernaturale*.

600. Dico 5. Fides explicita mysterii SS. Trinitatis, vel Incarnationis Christi, aut Christi redemptoris, reipsa habitæ, probabiliter non est necessaria necessitate medii, quamvis sit necessaria necessitate medii saltem in voto, sicut baptismus, ut rectè Suarez de fide disp. 12. sec. 4. n. 18. Conjungo utrumque mysterium; quia de utroque videtur esse par ratio: nec potest rectè intelligi unum sine altero, ut consideranti facile patet. Conclusionem hanc tenent Suarez de fide. disp. 12. sec. 4. n. 11. Haunoldus l. 3. tr. 1. c. 8. n. 406. & 407. Illung tr. 3. disp. unica art. 1. n. 32. Lugo de fide disp. 12. sec. 4. n. 91. (ubi ait, hanc esse inter nostros recentiores communem) & alii multi apud Layman l. 2. tr. 1. c. 8. n. 5. qui hanc sententiam saltem æquè probabilem censet.

Prob. conclusio 1. negativè; quia tam gravis necessitas, nec ex Scripturis, nec ex Patribus, nec ex alio medio, potest ostendi; nam loca, aut testimonia Scripturæ, vel Patrum, quæ adducuntur, ad summum probant necessitatem medii in voto. Prob. 2. etiam aequaliter positivè. Ut argumentatur Suarez, non possunt omnes articuli fidei simul tradi: ponatur ergo catechumenus, qui, postquam credidit, DEUM esse, & supernaturalem remuneratorem esse, atque attritionem de peccatis elicit, incidat subito in morbum, & defectum sensuum, aut amentiam: talis planè debet baptizari: ergo debet, salutem posse consequi absque explicita reali fide in Christum. Pariter, si quis in sylvis nihil de Christo audisset: at legem naturalem servasset: postea autem illuminaretur, ut agnosceret DEUM supernaturalem remuneratorem: cur talis non possit, DEUM supernaturaliter super omnia diligere, & salvari? Certè dicere, DEUM tales casus non permitturum, est gratis id dicere: sicut etiam dicere, DEUM semper talem illuminaturum quoque de Christo, est absque necessitate miracula multiplicare.

601. Dicere autem, DEUM tali homini non daturum auxilium, ad diligendum DEUM super omnia, quoad usque is prius sit instructus de mysteriis SS. Trinitatis, aut incar-

incarnationis, non esset conveniens bonitati Divinæ; quia restringeretur benignitas DEI in lege novâ; in antiqua enim lege, explicita fides de SS. Trinitate, aut de Christo, non fuit necessaria. Accedit, quod talis homo in sylvis, qui non haberet occasionem discendi mysterium SS. Trinitatis, vel Incarnationis, quidquid faceret, justificari non posset: nisi prorsus miraculosè ei notitia de SS. Trinitate, & incarnatione ingereretur: quod DEUM semper facturum non probatur, eo ipso; quod non probetur ea notitia necessaria, videri potest Suarez *cit. disp. 12. de fide. sec. 4. à n. 11.* ubi hanc rationem fusè deducit.

Aliud est, quod DEUS in hac providentia nolit concurrere ad actum charitatis cum eo, qui tantum credit DEUM esse, non autem credit esse remuneratorem. nam hoc probatur, tum ex omnibus illis rationibus, quibus probavimus, hanc fidem explicitam reipsa esse necessariam necessitate medi: tum etiam ex eo, quod istud prædicatum DEI sit longè facilius agnoscibile, & consequenter facienti, quod est in se, non sit absconditum. Confirm. à Medina, Sa, & aliis. Inter Christianos videntur reperiri aliqui ita rudes, ut ista mysteria vero conceptu non videantur apprehendere, consequenter explicitè non credere: ergo. Et quid dicendum de mutis, & simul surdis, à natiuitate, qui difficulter verum conceptum de his myteriis edoceri possunt? nam per signa à verbis distincta vix, aut ne vix quidem poterit ingenerari verus conceptus mysterii SS. Trinitatis, cui nihil in terris vel à longè est simile: & tamen, si isti homines adulti sint, fidem necessariam necessitate medi habere debent.

602. Dico 6. Necessitate gravis præcepti omnes fideles debent credere explicitè reipsa quoad substantiam, quæ in symbolo Apostolorum continentur. ita communis cum S. Thoma 2. 2. q. 2. ab art. 5. usque ad 8. & Suarezio de fide disp. 13. sec. 4. n. 5. Prob. Hanc fidem exigunt Concilia, Agathense, Bracharense, & Cabilonense, apud Haunoldum l. 3. tr. 1. c. 8. controu. 5. n. 409. & sumitur ex C. Baptizandos. 58. & C. Non liceat. 59. dist. 4. de Consecrat. Ratio ulterior est; quia Christianus debet saltem primaria capita suæ religionis explicitè credere: atqui ista continentur in symbolo: ergo. Et videntur sanè ideo Apostoli symbolum confecisse, ut fideles haberent compendium eorum, quæ nôsse deberent.

603. Notandum autem 1. ex Suarez de fide disp. 12. sec. 3. n. 1. quod fides explicita sit duplex. Una est perfecta, atque distincta, per quam quis non solum assentitur mysterio, sed etiam scit, illud explicare, & aliquam ejus rationem reddere: quæ fides non requiritur ab omnibus; cum non omnes ejus sint capaces; nec rudes eam communiter habeant. Altera est minus perfecta, per quam res in se, & sub propria ratione creditur: cui opponitur fides implicita, vel confusa, quæ scilicet aliquid credit, tanquam in alio uni-

versali materiali objecto contentum: & hanc fidem explicitam, circa mysteria in symbolo contenta dicimus, quoad substantiam esse necessariam necessitate præcepti.

Notandum 2. dici, ea debere credi quoad substantiam, hoc est, quoad principalia objecta (qualia videntur Haunoldus l. 3. tr. 1. c. 8. n. 409. velle inesse aliqua saltem singulis articulis) non tamen quoad ea, quæ sunt tantum dicta tanquam accidentia, e. g. quod Pilatus fuerit judex, qui Christum condemnavit. Disputant tamen adhuc doctores, quænam propriè dicenda sint spectare ad substantiam, quænam ad accidentia: sed hoc speculativè fusiùs examinare non videtur valde utile; cum vix aliquid solidi possit statui, & in praxi utique fideles debeant instrui de omnibus, quæ in toto symbolo continentur.

604. Quæ autem debent explicitè credi, debent credi sub aliquo vero conceptu: sufficit tamen, si conceptus iste sit imperfectus; nec enim rudes, vel rustici, debent subtilitates quascunque intelligere. Sic e. g. debent fideles omnes credere, Christum esse DEUM, & hominem, nec esse duos Christos, vel duas personas: non autem debent credere, vel intelligere, quomodo humanitas unita sit hypostaticè Divinæ Personæ: debent credere carnis resurrectionem: non autem intelligere, quomodo ea contingat. Haunoldus. l. 3. tr. 1. c. 8. n. 410. censet, esse quoque gravem obligationem, ut quis sciat formare crucem, atque, hanc esse communem doctorum: ipsum autem symbolum memoriâ tenere, quoad ipsa verba, non est saltem graviter præceptum, id, quod Suarez de fide disp. 13. sec. 5. n. 8. asserit, tanquam certum: qui etiam sec. præc. seu 4. n. 12. asserit, non constare sufficienter de præcepto gravi sciendi memoriter orationem Dominicam: quanquam utique valde turpe, & fors aliquando per accidens, saltem ratione scandali, graviter peccaminosa esse posset hæc negligentia, & ignorantia.

605. Dico 7. Debet quivis fidelis scire, vel nôsse ea sacramenta quoad substantiam, quæ ipse debet suscipere; unde quivis adultus fidelis, qui peccare potest, debet scire fructum, & obligationem, ac dispositionem necessariam, ad dignè recipienda sacramenta, baptismi, pœnitentiæ, & Eucharistiæ; quia debet utique quivis nôsse ea, ad quæ dignè recipienda obligatur. Debet etiam quivis scire præcepta decalogi; nam hæc quivis debet observare. Non quidem requiritur, ut quis memoriter, & ordine verborum, ea recitare sciat: sed tamen requiritur, ut singulorum substantiam ita teneat, ut pro occasione sciat, hoc esse faciendum, vel fugiendum. Pariter etiam debet quivis nôsse præcepta Ecclesiæ, saltem prima quatuor, quæ quemvis concernunt: uno verbo: debet quivis necessitate præcepti nôsse ea omnia, quorum notitia ad vitam Christianè ducendam omnibus in communi necessaria est; cum enim quivis teneatur ad vitam sic agendam, tenetur etiam ad pro-

curanda media, sine quibus vitam debito modo agere non potest: inter quæ præcipue est notitia dicta.

606. Hactenus dicta pro fidelibus in genere, non sufficiunt cuique in specie, ut est per se clarum; nam in specie quilibet debet habere tantam notitiam mysteriorum, & etiam moralium præceptorum, quanta necessaria est ad rite fungendum officio suo, & vitam pro suo statu pie, & iuste, seu vere Christianè ducendam, itémque actiones suas omnes rite peragendas. Unde, e.g. qui vult matrimonio jungi, debet scire huius sacramenti fructum, finem, & obligationem, ac dispositionem, ad id recipiendum necessariam: & sic de aliis. Item plura debet scire civis, quam rusticus: mercator, quam alius, circa licentiam contractuum: plura item advocatus, & iudex, quam partes litigantes. Maxime autem debent præ aliis docti esse animarum pastores, à quibus ista normam vivendi debent accipere. Hinc gravis peccati rei sunt, qui conscientie suæ incertitiam se gravibus negotiis temerè miscant, & acceptant officia, quibus dein ex ignorantia culpabili malè administratis gravia damna in alios emergunt.

607. Dico 8. Non sufficit, mysteria fidei semel credidisse: sed debent per se, ex obligatione ipsius præcepti fidei, actus fidei sæpius elici. ita defacto certa post Alexandrum VII. & Innocentium XI. qui damnaverunt propositiones hac de re varias: & imprimis Innocentius XI. hanc 65. *Sufficit illa mysteria semel credidisse, item 16. Fides non censetur cadere sub præceptum speciale, & secundum se.* item 17. *Satis est, actum fidei semel in vita elicere.* Rursus Alexander VII. hanc 1. *Homo nullo unquam vite sue tempore tenetur, elicere actum fidei, spei, & charitatis, ex vi præceptorum Divinorum, ad eas virtutes pertinentium:* quibus affines sunt alia tres damnatae ab Innocentio XI. scilicet 5. *An peccet mortaliter, qui actum dilectionis DEI semel tantum in vita eliceret, condemnare non audemus.* & 6. *Probabile est, ne singulis quidem rigorose quinquenniis per se obligare præceptum charitatis erga DEUM.* & 7. *Tunc solum obligat, quando tenemur justificari, & non habemus aliam viam, qua justificari possimus.*

608. Sed quæres, quoties igitur detur per se, ratione præcepti fidei, obligatio elicendi actum fidei. Resp. breviter, & ex occasione huius questionis, de actibus omnium trium virtutum Theologicarum; cum de omnibus tribus par ratio esse videatur. Imprimis, ut ex propositione 6. Innocentii XI. inferitur, non potest quis tales actus differre ultra quinquennium, & si quis id faceret, speciali peccato, contra præcepta positiva harum virtutum, graviter peccaret: sed nimis etiam laxum mihi videtur, quod quis usque ad quinquennium possit, eos actus differre; etsi enim oppositum necdum damnatum sit, non ideo est verum, ut Pontifex ipse testatur, dum sub finem Constitutionis ait, se dam-

nando istas, non propterea alias propositiones approbare.

609. Dico itaque 9. Quivis fidelis tenetur per se, & sub gravi peccato, saltem semel intra annum, actum fidei, spei, & charitatis, elicere. ita Gormaz de actu charitatis in tract. de charitate n. 106. & par est ratio de actibus aliarum virtutum Theologicarum: imò major de actu fidei; cum hic magis necessarius sit, ad vitam Christianam, & reliquarum virtutum exercitium, tanquam fundamentum omnis justitiæ. Prob. conclusio. Actus isti debent elici intra tale tempus, ut non possit dici, eos nimis diu differri, ne scilicet nimis diu obliviscamur DEI, non credendo: vel tantum creaturas desideremus, & amemus, non sperando, nec amando creatorem, quod utique per se graviter indecens est: atqui, si actus isti differantur ultra annum, certe censentur nimis diu differri, ut in simili videtur sentire Ecclesia, quæ ideo confessionem, & Eucharistiæ sumptionem annum præcipit; quia aliàs videretur nimis diu differri: ergo.

Nec dici potest, hanc obligationem annum esse nimis gravem; eamque sufficienter non probari; nam sufficienter probatur ex ipsa facta manifesta indecentia ulterioris dilationis: deingravis non est hæc obligatio: certe erubesceret quivis Christianus, si de se deberet fateri, quod ipsi difficile accidat, semel intra annum elicere actum fidei, spei, aut charitatis: imò etiam videtur, quod erubescere deberet, si diceret, sibi difficile esse, aliquoties per annum talem actum elicere; unde in conclusione dixi *saltem semel*; nec enim negare velim, fors aliquanto sæpius dari hanc obligationem.

610. Dico 10. Præceptum istarum virtutum etiam per se obligat, in initio, & sine vitæ moralis, seu usus rationis. Intelligenda autem est conclusio de initio, & sine vitæ moraliter sumpto, ut scilicet sub initium vitæ non diu differantur actus virtutum istarum: & circa finem vitæ, moraliter acceptum, seu quando videtur finis iste moraliter adesse, iterum elicantur. Hæc conclusio ita explicata, à nemine negatur, ut etiam ait Suarez disp. 13. de fide sec. 5. n. 6. quia omnes admittunt, hominem ad istarum virtutum actus elicendos teneri, in initio, & sine vitæ, moraliter sumptis: quin imò sunt auctores, qui hac obligatione non contenti, asserunt, hominem obligari ad elicendos hos actus, statim in primo physico instanti vitæ moralis, seu usus rationis: de qua re *num. sequenti.*

Probatum autem ista conclusio 1. hac ipsa communissima autoritate, ex qua sæpius colligi debent præcepta Divina positiva, quæ DEUS liberè potuit ponere, vel non ponere. Probatum 2. ratione. Finis præceptorum, ad virtutes Theologicas spectantium, est, ut DEUM agnoscamus, desideremus, & diligamus, tanquam primum principium, & ultimum finem: ergo convenienter dicitur, quod ista præcepta obligent in principio, & sine vitæ; nam initium vitæ respon-

respondet primo principio, & finis vitæ fini ultimo.

Confirm. Eset valde inordinatum, si quis evidenti credibilitate agnosceret DEUM loquentem, & diutius differret ei assentiri, seu credere: itémque, si agnitum infinitum bonum non appeteret, sed diu tantum creata desideraret: & par est ratio de amore, quem utique debet quilibet bono infinito, & agnito ut tali: nec licet diu finem amorem solis inferioribus impendere, neglecta, vel seposita suprema bonitate: ergo est obligatio, in principio vitæ moralis DEO credendi, in eum sperandi, atque eum diligendi. Quod autem spectat ad obligationem in fine vitæ, datur etiam ratio à paritate desumpta à SS. Eucharistia, cujus sumendæ præceptum obligat in articulo mortis. Ex quibus collige, eos, qui ad juvandos moribundos vocantur, inter primas curas habere debere, ut cum iis actus istarum virtutum eliciant.

611. Dico 11. Non est obligatio sub gravi eliciendi actus virtutum Theologicarum, fidei, spei, aut charitatis, statim in instanti physicè primo, aut physicè ultimo vitæ moralis. ita Sanchez in præc. decal. l. 2. c. 35. n. 7. Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 11. sct. 2. n. 14. Valquez, Valentia, Azor, & plures alii. Probatur. Præceptum tam graviter, seu sub pœna æterni ignis obligans, tam tenera ætati impositum, & quidem statim implendum, non videtur consonum suavitati Divinæ providentiæ: ergo non datur: saltem non est asserendum, nisi valde efficaciter probetur, quod non fit. Et par, imò major est ratio de ultimo instanti vitæ; quia tunc homo præ imbecillitate virium corporis, & animæ, sæpe non est amplius physicè, & saltem ordinariè non est moraliter potens, tales actus elicere: ergo DEUS non imposituit homini tam grave præceptum. Et puto, quòd quoad hanc partem conclusionis, seu ultimum physicum instans vitæ, omnes auctores facillè nobiscum conveniant.

Confirm. 1. Omnes ferme pueri laborant invincibili ignorantia istius præcepti; cum prius nondum præditi usu rationis, nec potuerint de eo prudenter dubitare, nec in illud inquirere, nec etiam ab aliis, utpote rationis incapaces, illud discere: atqui non est censendus DEUS tale præceptum posuisse, quod saltem ordinariè nemo, quem obligare deberet, sufficienter scire possit: ergo. Confirm. 2. Ante illam quasi vigiliam rationis, pueri ad nullum præceptum obligantur, nec sunt capaces obligationis: ergo non statim videntur à DEO tam arctè, & severè obligari, præsertim, cum nullus possit discernere primum physicè momentum, vel instans, consequenter neque possit ex certa intentione illud præceptum implere.

612. Dico 12. Sæpius adhuc præceptum fidei (& idem est de præcepto spei, & charitatis) obligat per accidens, hoc est, non ratione sui, sed ratione accidentalis circumstantiæ, e. g. quando tentationes contra fidem insurgunt, quas quis iudicat sine actu fi-

dei à se vinci non posse. 2. quando fides exteriori profitenda est, ne scilicet verba sint mendacia. 3. sæpe fides est necessaria ad actus aliarum virtutum præceptos ritè eliciendos. Addo tamen sub finem, non teneri aliquem ad actum fidei eliciendum toties, quoties ei articulus quidam sufficienter proponitur; nam modò tunc non contradicat, vel dubitet, potest abstrahere; alias deberet aliquis sæpe, dum studet, actus tales elicere, & à studiis impediri. Verum omnes alias accidentales circumstantias, in quibus detur, vel non detur, obligatio ad actus virtutum Theologicarum eliciendos, pluribus examinare, nimis foret prolixum, & potius spectat ad Theologiam moralem, quam speculativam.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

613. **O**B. 1. contra 1. 2. & 3. conclusionem. Potest elici actus charitatis ante actum fidei strictè dictum: sed per hunc potest aliquis salvari: ergo actus fidei strictè dictus, non est simpliciter necessarius, necessitate mediæ ad salutem. ma. prob. potest elici pia affectio supernaturalis post solam illustrationem supernaturalem: ergo etiam actus charitatis. Confirm. Sufficit ad actus aliarum virtutum actus fidei tantum virtualis, seu fidei objectivæ: ergo etiam ad actum charitatis: ergo non opus est actu fidei formalis. Resp. neg. ma. ad prob. conc. ant. neg. conf. Piam affectionem non potest præcedere actus fidei; unde debet sufficere alia superna illustratio: at verò actum charitatis potest præcedere actus fidei, & insuper ex nostris argumentis constat, DEUM ita ordinasse, ut non eliciatur actus charitatis ante fidem. Ad confir. neg. ult. conf. quia non potest elici actus fidei virtualis, nisi prius elicitus sit actus fidei formalis, ut constat ex dictis n. 44. unde hoc saltem evincitur, quòd non possit aliquis salutem consequi, nisi eliciatur aliquando actum fidei formalis.

614. Ob. 2. Cornelius centurio Actor. 10. v. 2. dicitur religiosus, ac timens DEUM, antequàm crediderit: ergo potuit etiam salvari ante fidem. Confirm. Propositio damnata citata n. 595. potest explicari de fide tantum naturali: ergo nihil ex ea probatur. Resp. neg. ant. Cornelius habuit utique fidem in DEUM remuneratorem, quanquam necdum habuerit explicitam de Christo, de quo inferius. Certè Arausicanum II. can. 25. sic definit: *Unde manifestissime credendum est, quòd & illius laironis, quem Dominus ad paradisi patriam revocavit, & Cornelii centurionis, ad quem Angelus Domini missus est, & Zachari, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illa tam admirabilis fides, non fuit de natura, sed Divina largitatis donum.* Et utique Concilium loquitur de fide Cornelii